

NOVUS RAPPORT: NIO AV TIO SVENSKAR ÄR OROLIGA FÖR UT-VECKLINGEN KRING VÅLDSBROTTE I SVERIGE

Analys

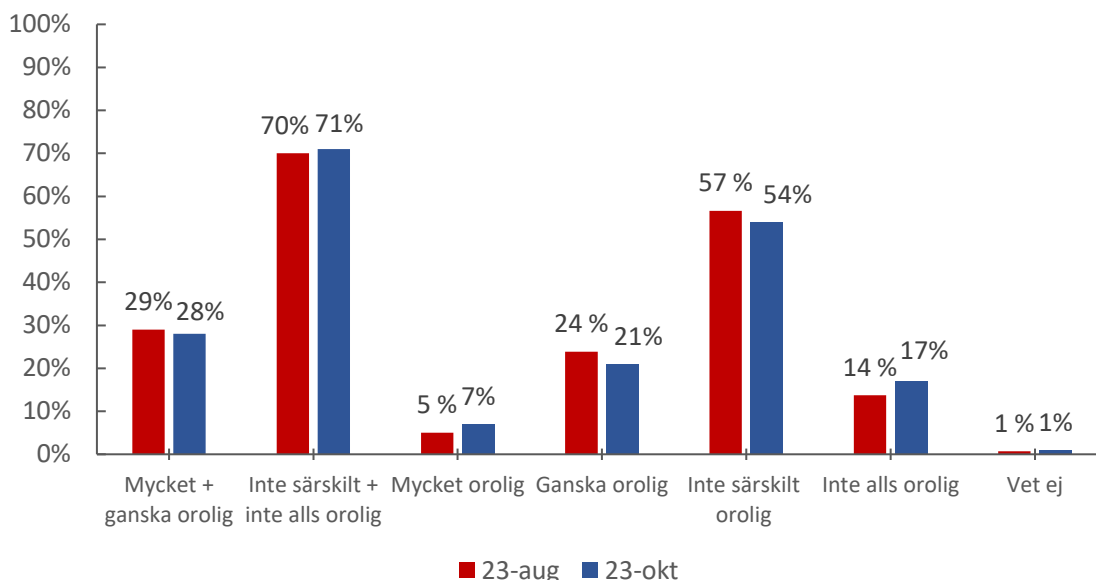
Svenskarnas oro över att utsättas för ett våldsbrott har inte ökat sedan augusti 2023.

Att nära tre av tio svenskar är ganska eller mycket oroliga över att utsättas för ett våldsbrott ska dock sägas är en hög nivå i ett historiskt tryggt Sverige. Samtidigt är den höga nivån inte helt oväntat, eftersom vi dagligen ser rapporter kring skjutningar och sprängningar i Sverige.

Lägg därtill det oroliga världsläget och den ekonomiska turbulensen som slår direkt mot svenskens privatekonomi via bl.a. elräkningen och boendekostnader. Glöm inte heller den lite mer indirekta påverkan via inflationen på konsumtionsvaror som t.ex. matvaror där man kan ändra sina inköpsvanor.

Som helhet skapar dessa faktorer en oro som ligger till grund för de höga siffrorna vi ser nedan.

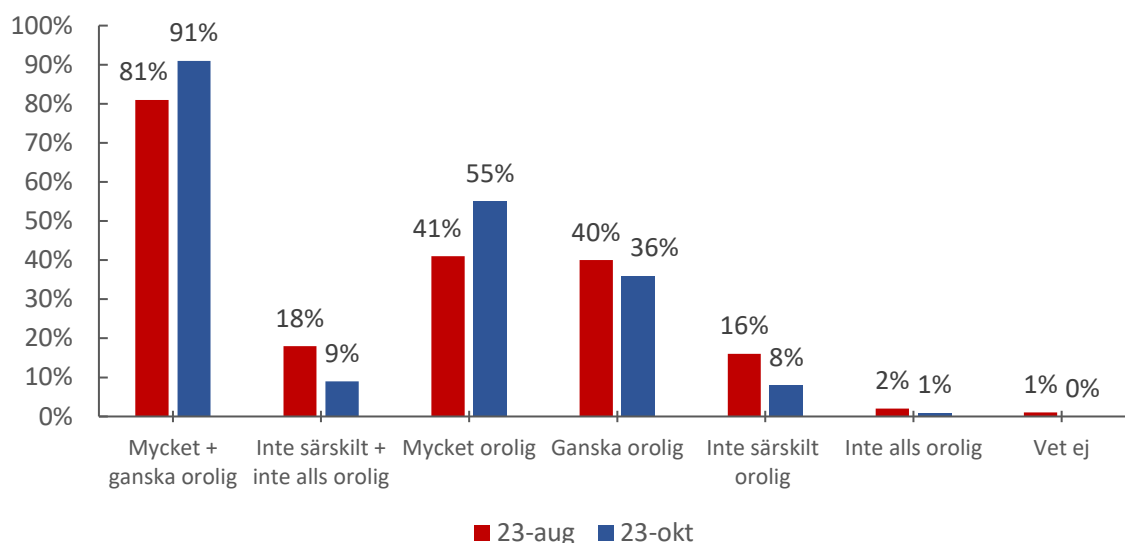
FRÅGA 1: Hur pass orolig är du över att utsättas för ett våldsbrott?

Sett till kön är kvinnor något mer oroliga än män. Siffrorna visar också att yngre visar en större oro än äldre. Att unga kvinnor uppvisar något mer oro kan sannolikt kopplas till hotet om våld i framförallt storstäder. Detta då våld finns bland både unga män och kvinnor.

Hotet om sexuellt våld som primärt kan drabba kvinnor antar skrämman mer än andra våldsdåd såsom rån och/eller misshandel.

FRÅGA 2: Hur pass orolig är du för utvecklingen kring våldsbrotten i Sverige?

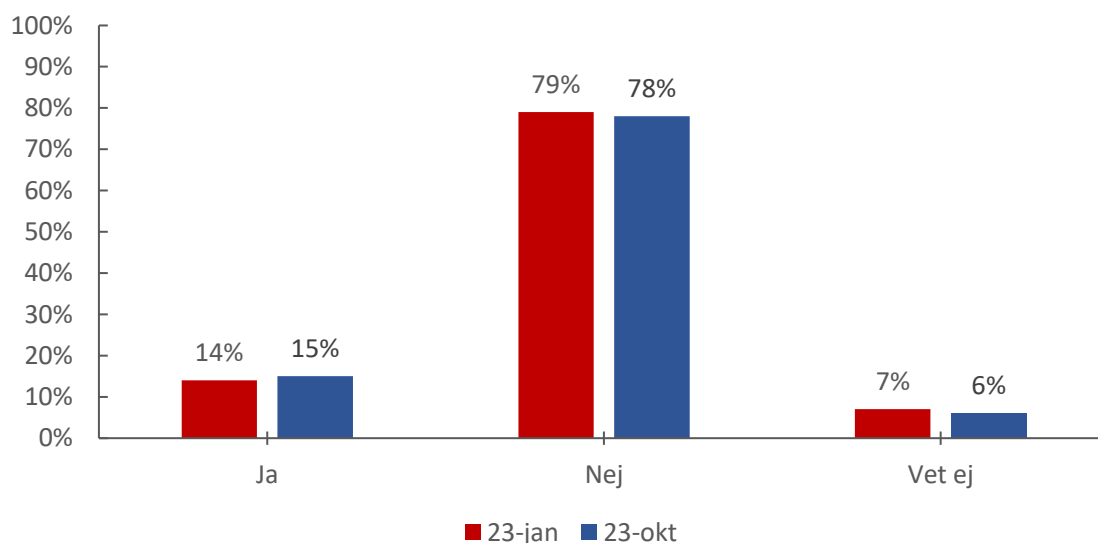

Novus undersökningar kunde tidigare konstatera att man inte var lika rädd för sin egen del, även om rädslan inte är obefintlig så måste den tas på allvar. Återkommer till det senare i rapporten. Men framförallt är nästan alla svenskar oroliga för brottslighetens påverkan på Sverige. På bara ett par månader har denna oro ökat, statistiskt säkerställt, från 81 till hela 91 procent som är mycket eller ganska oroliga. En klar majoritet, 55 procent, är nu mycket oroliga.

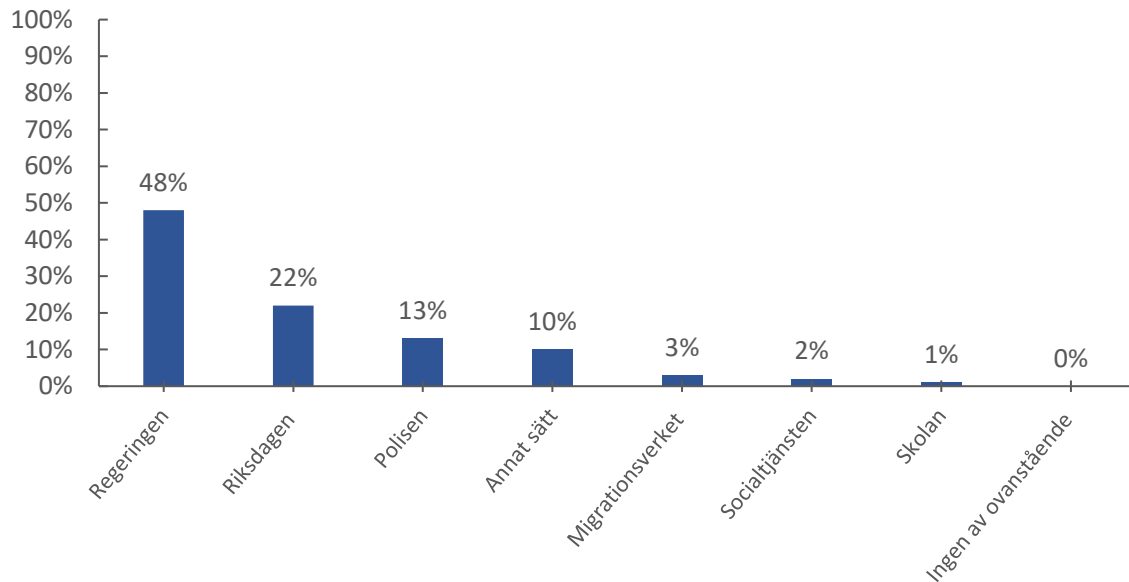
Det grova våldet som är kopplat till brottsligheten i Sverige skapar ett samhälle svensken inte känner igen, denna oro är extrem.

Att var tredje svensk är orolig för att utsättas för våldsbrott förklarar att 15 procent av svenska folket anser att man skall kunna ha skjutvapen hemma för att kunna försvara sig vid inbrott eller annan form av hot.

FRÅGA 3: Anser du att man ska kunna ha ett skjutvapen hemma för att kunna försvara sig vid inbrott eller annan form av hot?

FRÅGA 4: Vem anser du har mest ansvar för att minska den grova brottsligheten i Sverige?

För att vara Sverige är 14 procent radikala siffror. Framförallt är det männen där 26 procent anser att man bör kunna ha ett skjutvapen hemma.

Att 60 procent anser att det antingen är regeringen (48%) eller Riksdagen (22%) som har mest ansvar för att minska den grova brottsligheten i Sverige och endast 13 procent som anser att det är polisen, förvånar mig lite. För politikens verktyg är inte snabba. Även om orsaken till att varför det ser ut som det gör, är politiska beslut, som faktiskt pågått under decennier. Bristande integration, centralisering av polisen, problem med skolor i utsatta områden osv. Det är i slutändan politiska beslut, direkt eller indirekt. Men politiken kan inte lösa detta fort. De kan ge direktiv till sina myndigheter och de kan arbeta med lagstiftning och utredningar. Det är verktyg som tar lång tid att få effekt. Det minskar inte den grova brottsligheten de närmsta månaderna. Ett problem med nästan dagliga skjutningar har varit under både sittande och föregående regering.

Frågan är om det betyder att svenska folket har gett upp om polisens möjlighet. Eller om det är för att man ser politiken mer som uttalar sig om detta än t.ex. polisen.

Skillnaden mellan brottslighetskrisen och pandemikrisen är att i brottslighetskrisen är det ansvariga politiker som kommenterar detta, och frågan debatteras mellan regering och opposition. Det sker en lång rad politiska utspel, och media sätter politiken i mitten av detta. Det har självklart en effekt för förväntan på vem som kan lösa detta och medias förväntansbild på de man väljer att fråga är att lösningen skall ske omedelbart. Vilket självklart politiken inte kan göra.

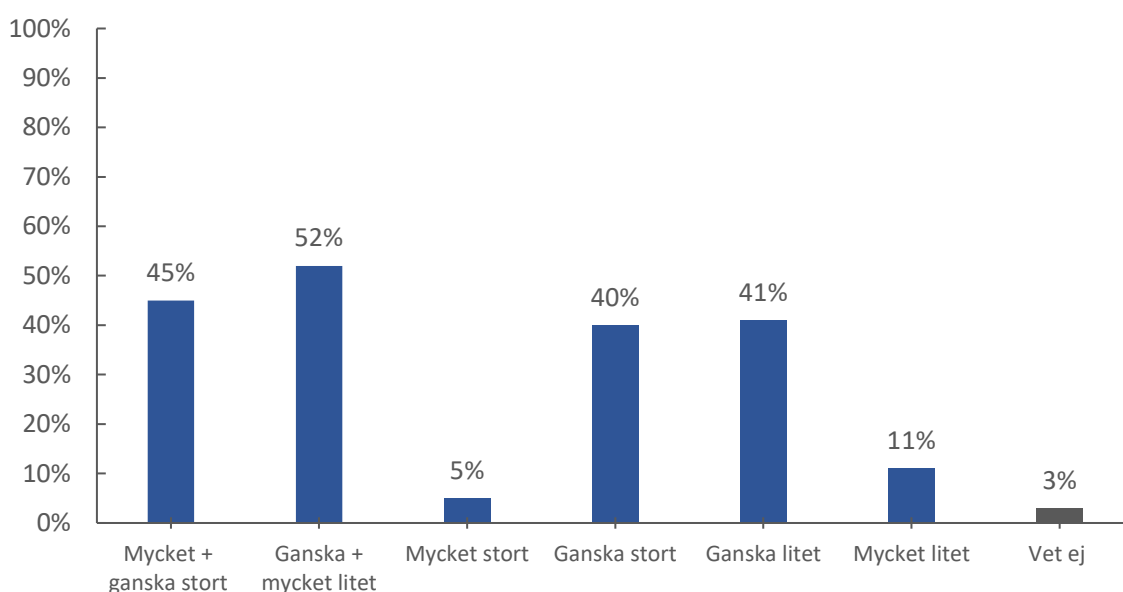
Men under pandemin stod politiken i bakgrunden och tillförde medel till myndigheter och drabbade, men man jobbade via myndigheterna. Allvaret var så stort att media också gick in och återrapporterade myndigheternas rekommendationer. Det skapade en minskad oro bland medborgarna och faktiskt en mer relevant förväntansbild på rollfördelningen mellan ansvariga myndigheter och politiker.

Om jag kunde rekommendera något så borde man faktiskt sträva efter att göra detsamma kring de kriser som drabbar Sverige nu, t.ex. brottsligheten. Att politik, myndigheter och media gjorde denna rollfördelning tydligt. Sätt förväntansbild på lösningar på rätt ställe inkl. vilken tid det tar. Låtsas inte att politiken

kan lösa ett akut problem med politiska verktyg. Det skapar en stark oro bland medborgarna och ökar faktiskt efterfrågan på odemokratiska lösningar. Något som kan användas i akut kris, men risken är att verktygen fortsätter att användas efter krisen. Kriser som inte ser ut att var under kontroll ökar också stödet för populistiska partier vars mål kanske inte är ett demokratiskt samhälle, och som då också redan fått verktyg som inte är främjar ett öppet demokratiskt samhälle.

45 procent av svenska folket har mycket eller ganska stort förtroende för polisens möjlighet att minska den grova brottsligheten, men 52 % har ganska eller mycket litet förtroende, så svenska folket är tudelat kring hur bra arbete polisen gör.

FRÅGA 5: Vilket förtroende har du för polisens möjlighet att minska den grova brottsligheten?

Var tredje svensk är samtidigt orolig för att utsättas för våldsbrott. Detta förklarar viljan att kunna ha skjutvapen hemma. För även om man själv inte är rädd hela tiden så vet man inte om polisen verkligen kommer när det är akut.

Människans hantering av risk, särskilt när risken är död eller allvarligt fysisk skada, handlar om att maximera riskminimeringen. Även om risken är minimal vill man göra vad man kan för att inget skall hända. Den är inte rationell, men det är per design hos människan. Oron varierar också från individ till individ. Men kan minskas med symbolåtgärder. T.ex. synliga poliser har sannolikt inte bara en avskräckande effekt mot att begå brott. Utan ökar också tilltron samt minskar känslan av att om något händer så behöver man inte ta hand om det själv. Lite som med försvaret, så har man lagt för mycket ansvar på individen och när det inte kändes ett behov av brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder så såg man det som en onödig kostnad man kunde spara in på. Trots att det är en del av de offentliga kostnader som kanske snarare borde ses som samhällets försäkringspremier oavsett hur sällan man behöver utnyttja det. Något Sverige blivit varse om nu upprepade gånger på extremt kort tid. Först saknades beredskapslager när pandemin kom. Sedan saknat försvar när Ryssland skapade ett krig i Europa, och utöver det kriget mellan olika gäng inom organiserad brottslighet.

Mycket fokus har legat på att öka individens egen buffert för att hantera det som samhället slutat att investera i. Så på så sätt är det inte konstigt att nästan var tredje man nu tycker man precis som rejält med toapapper, mat och vatten, även bör få använda vapen för att försvara sig. Det är en helt naturlig reaktion på

hur hot mot samhället har hanterats av de myndigheter och politiker medborgaren satt att förvalta landet och hur dessa lagt tillbaka ansvaret på medborgaren.

Torbjörn Sjöström

Novus

Undersökningen är genomförd på Novus eget initiativ

Undersökningen är genomförd under perioden 29 september till 6 oktober 2023 i Novus Sverigepanel, som är en riksrepresentativ och slumpmässigt rekryterad webbpanel. Totalt svarade 1 041 personer på undersökningen. Vid osäkerhet om hur en siffra ska tolkas, vänligen kontakta Novus.

Bakgrundsmaterial och nedbrytningar

FRÅGA 1: Hur pass orolig är du över att utsättas för ett våldsbrott?

	Totalt	Man	Kvinna	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Mycket orolig	7%	6%	9%	10%	6%	10%	4%
Ganska orolig	21%	19%	22%	24%	21%	21%	16%
Inte särskilt orolig	54%	53%	55%	49%	56%	51%	60%
Inte alls orolig	17%	22%	12%	15%	16%	18%	20%
Vet ej	1%	0%	2%	2%	2%	0%	1%
Mycket + ganska orolig	28%	25%	31%	34%	27%	31%	20%
Inte särskilt + inte alls orolig	71%	74%	67%	64%	72%	69%	80%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	Man				Kvinna			
		18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Mycket orolig	7%	8%	8%	6%	3%	12%	3%	13%	5%
Ganska orolig	21%	19%	21%	20%	16%	29%	21%	22%	15%
Inte särskilt orolig	54%	54%	50%	50%	57%	44%	62%	52%	62%
Inte alls orolig	17%	19%	21%	24%	23%	11%	10%	11%	18%
Vet ej	1%	0%	0%	0%	1%	4%	3%	1%	0%
Mycket + ganska orolig	28%	27%	29%	26%	19%	41%	24%	36%	20%
Inte särskilt + inte alls orolig	71%	73%	71%	74%	80%	55%	72%	64%	80%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	Sysselsättning			Region				
		Arbetare	Tjänsteman	Pensionär	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Mycket orolig	7%	8%	8%	3%	6%	8%	12%	4%	7%
Ganska orolig	21%	23%	20%	16%	27%	18%	22%	19%	14%
Inte särskilt orolig	54%	53%	51%	60%	52%	56%	46%	57%	60%
Inte alls orolig	17%	16%	19%	20%	12%	18%	20%	18%	19%
Vet ej	1%	0%	2%	1%	3%	0%	0%	3%	0%
Mycket + ganska orolig	28%	30%	28%	19%	33%	26%	34%	22%	21%
Inte särskilt + inte alls	71%	69%	71%	81%	64%	74%	66%	75%	79%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	M	S	V	SD	Annat	M+L+KD	S+V+MP+C	Osäkra
Mycket orolig	7%	4%	6%	0%	18%	11%	5%	5%	10%
Ganska orolig	21%	26%	18%	20%	21%	9%	26%	18%	19%
Inte särskilt orolig	54%	56%	58%	63%	48%	54%	53%	58%	54%
Inte alls orolig	17%	14%	16%	16%	13%	27%	16%	18%	14%
Vet ej	1%	1%	2%	1%	0%	0%	1%	1%	4%
Mycket + ganska orolig	28%	30%	24%	20%	38%	20%	30%	23%	28%
Inte särskilt + inte alls orolig	71%	70%	74%	79%	61%	80%	69%	76%	67%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

FRÅGA 2: Hur pass orolig är du för utvecklingen kring våldsbrotten i Sverige?

	Totalt	Man	Kvinna	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Mycket orolig	55%	54%	56%	43%	51%	65%	64%
Ganska orolig	36%	35%	36%	47%	39%	26%	29%
Inte särskilt orolig	8%	9%	6%	9%	7%	9%	6%
Inte alls orolig	1%	1%	1%	0%	3%	1%	1%
Vet ej	0%	0%	1%	1%	1%	0%	0%
Mycket + ganska orolig	91%	89%	92%	90%	89%	90%	93%
Inte särskilt + inte alls orolig	9%	11%	7%	10%	10%	9%	7%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	Man				Kvinna			
		18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Mycket orolig	55%	47%	54%	59%	56%	39%	47%	70%	71%
Ganska orolig	36%	43%	38%	25%	33%	51%	40%	26%	26%
Inte särskilt orolig	8%	10%	5%	14%	9%	9%	9%	3%	3%
Inte alls orolig	1%	0%	2%	2%	2%	0%	3%	0%	0%
Vet ej	0%	0%	1%	0%	0%	1%	1%	0%	0%
Mycket + ganska orolig	91%	90%	92%	84%	89%	89%	86%	97%	97%
Inte särskilt + inte alls orolig	9%	10%	7%	15%	11%	9%	13%	3%	3%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	Region				
		Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Mycket orolig	55%	49%	55%	57%	56%	59%
Ganska orolig	36%	43%	39%	31%	34%	31%
Inte särskilt orolig	8%	6%	5%	10%	9%	8%
Inte alls orolig	1%	2%	0%	1%	1%	2%
Vet ej	0%	0%	0%	1%	0%	0%
Mycket + ganska orolig	91%	92%	94%	88%	90%	89%
Inte särskilt + inte alls orolig	9%	8%	5%	11%	10%	11%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	M	S	V	SD	Annat	M+L+KD	S+V+MP+C	Osäkra
Mycket orolig	55%	59%	52%	33%	78%	51%	61%	47%	34%
Ganska orolig	36%	32%	42%	48%	20%	39%	29%	42%	60%
Inte särskilt orolig	8%	8%	7%	16%	2%	9%	8%	9%	6%
Inte alls orolig	1%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%
Vet ej	0%	0%	0%	3%	0%	0%	0%	1%	0%
Mycket + ganska orolig	91%	91%	93%	81%	98%	91%	90%	90%	94%
Inte särskilt + inte alls orolig	9%	9%	7%	16%	2%	9%	10%	9%	6%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

FRÅGA 3: Anser du att man ska kunna ha ett skjutvapen hemma för att kunna försvara sig vid inbrott eller annan form av hat?

	Totalt	Man	Kvinna	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Ja	15%	26%	4%	15%	19%	18%	9%
Nej	78%	67%	90%	81%	78%	69%	86%
Vet ej	6%	7%	6%	4%	3%	13%	5%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	Man				Kvinna			
		18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Ja	15%	27%	34%	30%	12%	3%	3%	6%	5%
Nej	78%	67%	64%	59%	80%	96%	92%	79%	92%
Vet ej	6%	6%	2%	11%	7%	1%	5%	15%	3%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	Sysselsättning			Region				
		Arbetare	Tjänsteman	Pensionär	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Ja	15%	18%	15%	8%	12%	19%	21%	12%	12%
Nej	78%	77%	80%	86%	79%	76%	76%	81%	80%
Vet ej	6%	5%	5%	6%	10%	5%	3%	6%	8%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	M	S	V	SD	Annat	M+L+KD	S+V+MP+C	Osäkra
Ja	15%	19%	3%	3%	41%	51%	21%	2%	9%
Nej	78%	74%	94%	93%	48%	45%	73%	94%	87%
Vet ej	6%	7%	4%	5%	11%	4%	6%	4%	4%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

FRÅGA 4: Vem anser du har mest ansvar för att minska den grova brottsligheten i Sverige?

	Totalt	Man	Kvinna	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Polisen	13%	16%	11%	15%	14%	11%	13%
Skolan	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Socialtjänsten	2%	2%	2%	2%	2%	0%	3%
Regeringen	48%	44%	52%	53%	46%	46%	44%
Riksdagen	22%	27%	18%	20%	23%	25%	21%
Migrationsverket	3%	3%	2%	4%	2%	2%	3%
Annat sätt	10%	7%	14%	4%	10%	14%	14%
Ingen av ovanstående	0%	0%	1%	0%	1%	0%	0%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	Man				Kvinna			
		18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Polisen	13%	18%	18%	11%	15%	11%	10%	11%	11%
Skolan	1%	1%	0%	2%	1%	1%	2%	0%	2%
Socialtjänsten	2%	3%	3%	0%	2%	0%	1%	1%	5%
Regeringen	48%	45%	40%	45%	45%	62%	52%	48%	44%
Riksdagen	22%	25%	29%	31%	24%	16%	17%	20%	18%
Migrationsverket	3%	3%	4%	1%	5%	5%	1%	2%	2%
Annat sätt	10%	4%	6%	10%	8%	5%	14%	18%	19%
Ingen av ovanstående	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	0%	0%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	Region				
		Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Polisen	13%	12%	15%	15%	13%	10%
Skolan	1%	1%	2%	0%	1%	1%
Socialtjänsten	2%	2%	1%	1%	4%	3%
Regeringen	48%	50%	51%	42%	42%	55%
Riksdagen	22%	19%	22%	27%	27%	17%
Migrationsverket	3%	1%	2%	4%	6%	1%
Annat sätt	10%	14%	7%	11%	7%	13%
Ingen av ovanstående	0%	1%	0%	0%	0%	1%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	M	S	V	SD	Annat	M+L+KD	S+V+MP+C	Osäkra
Polisen	13%	20%	13%	11%	10%	31%	16%	13%	13%
Skolan	1%	1%	2%	1%	0%	0%	1%	2%	0%
Socialtjänsten	2%	1%	2%	7%	0%	0%	1%	3%	1%
Regeringen	48%	33%	51%	53%	48%	24%	36%	50%	59%
Riksdagen	22%	31%	18%	17%	29%	30%	30%	19%	18%
Migrationsverket	3%	3%	3%	0%	7%	5%	3%	2%	0%
Annat sätt	10%	11%	11%	11%	6%	10%	13%	11%	8%
Ingen av ovanstående	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

FRÅGA 5: Vilket förtroende har du för polisens möjlighet att minska den grova brottsligheten?

	Totalt	Man	Kvinna	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Mycket stort	5%	4%	5%	3%	6%	5%	5%
Ganska stort	40%	36%	44%	42%	36%	38%	45%
Ganska litet	41%	42%	39%	40%	38%	42%	43%
Mycket litet	11%	15%	6%	11%	13%	12%	6%
Vet ej	3%	2%	5%	4%	7%	2%	0%
Mycket + ganska stort	45%	40%	50%	45%	42%	43%	50%
Ganska + mycket litet	52%	58%	45%	51%	51%	55%	50%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	Man				Kvinna			
		18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Mycket stort	5%	3%	6%	4%	4%	3%	6%	6%	6%
Ganska stort	40%	39%	35%	35%	34%	45%	37%	41%	55%
Ganska litet	41%	43%	36%	42%	50%	37%	40%	43%	37%
Mycket litet	11%	14%	20%	17%	12%	8%	7%	8%	2%
Vet ej	3%	2%	4%	2%	0%	7%	10%	2%	1%
Mycket + ganska stort	45%	42%	41%	39%	38%	48%	43%	47%	61%
Ganska + mycket litet	52%	57%	55%	58%	62%	45%	47%	51%	38%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	Sysselsättning			Region				
		Arbetare	Tjänsteman	Pensionär	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Mycket stort	5%	5%	6%	5%	3%	6%	5%	7%	3%
Ganska stort	40%	35%	42%	44%	41%	49%	31%	42%	40%
Ganska litet	41%	47%	38%	44%	41%	33%	45%	36%	49%
Mycket litet	11%	8%	11%	7%	8%	12%	17%	10%	6%
Vet ej	3%	6%	3%	0%	6%	1%	3%	5%	2%
Mycket + ganska stort	45%	39%	48%	49%	45%	54%	36%	49%	43%
Ganska + mycket litet	52%	55%	50%	51%	49%	45%	61%	46%	55%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.

	Totalt	M	S	V	SD	Annat	M+L+KD	S+V+MP+C	Osäkra
Mycket stort	5%	3%	6%	3%	4%	0%	5%	6%	4%
Ganska stort	40%	41%	54%	29%	28%	22%	41%	49%	38%
Ganska litet	41%	47%	33%	51%	44%	48%	46%	36%	39%
Mycket litet	11%	7%	4%	13%	23%	30%	7%	6%	11%
Vet ej	3%	2%	3%	4%	2%	0%	2%	3%	8%
Mycket + ganska stort	45%	44%	60%	32%	31%	22%	46%	55%	42%
Ganska + mycket litet	52%	54%	37%	64%	67%	78%	52%	42%	50%

Anm. Grönt betyder statistiskt säkerställt (signifikant) över totalen, och rött betyder statistiskt säkerställt under totalen.